

Dönem : 3

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 45

Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ile 4 arkadaşının, 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 ncı maddesine bir fıkra ve başına bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, Kastamonu Milletvekili Muzaffer Akdoğanlı ile Çankırı Milletvekili Hazım Dağlı'nın, Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek ve 21 arkadaşının, Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün, Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, Elâzığ Milletvekili Mehmet Aytuğ'un, ve Cumhuriyet Senatosu Sivas Üyesi Âdil Altay'ın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/237, 2/62, 2/127, 2/172, 2/177, 2/208, 2/218, 2/227)

Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ile 4 arkadaşının, 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 ncı maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/237)

21 . 1 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 ncı maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi, gereğe ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile arz ederim.

Diyarbakır
Behzat Eğilli

Sivas
Vahit Bozatlı

İçel
Mazhar Arıkan

Ordu
Orhan Vural

Kars
Kemal Kaya

GEREKÇE

I - Birinci maddenin değişikliği teklif edilen maddelerin sırasına göre gerekçesi :

Madde 16. — (19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresi, kanunun Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeleri sırasında verilen bir önerge ile metne ilâve edilmiştir. Stajiyer ve avukat olabilme şartlarının ayniyet arz etmesi kanunun sistemi icabı olduğu gibi, hangi işlerin stajın devamlılığına engel teşkil etmeyeceğini tesbit keyfiyeti de uygulamada büyük zorluklar doğuracaktır. Maddenin bu şekliyle uygulanması halinde meselâ bir milletvekilinin avukatlık etmesi mümkün iken, staj yapmasına imkân tanınmaması ihtimal dâhilindedir. Bu mahzurlu durumu bertaraf etmek için mezkûr ibarenin metinden çıkarılması ve maddenin üçüncü maddenin (f) bendine atıf yapan kısmının da metne alınmaması gerekli görülmüştür.

Madde 90. — Avukatlık Kanunu yürürlüğe girdikten sonra yapılan baro seçimlerinde, 90 ncı maddenin birinci fıkrasındaki asgari kıdem şartının bâzı güçlüklerle sebeb olduğu ve bu şarta uygun aday bulunmaması sebebiyle bâzı barolarda seçimin yapılamaması durumu ile karşılaşıldığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, en az on yıl kıdemi olan aday bulunmaması halinde daha az kıdemlilerin de seçimine imkân tanıyan hükümlerin de maddeye ilâvesi maksadıyla bu değişiklik teklif edilmiş bulunmaktadır.

Madde 104. — Bu maddede 90 ncı maddenin 2 ve mütaakıp fıkralarına atıf yapılmakta ise de, disiplin kurulu üyelerinin meslek kıdemi noktasından 90 ncı maddenin birinci fıkrasına da atıf yapmak zorunlu bulunduğundan, maddenin birinci fıkrası 90 ncı maddenin tamamına atıf yapar şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

Madde 108. — Maddenin birinci fıkrasında denetçiler için yedek üye seçimine dair bir hüküm mevcut değildir. Asillerin engeli halinde denetleme işinin aksamaması bakımından, aynı sayıda da yedek denetçi seçilmesini mümkün kılan bir hüküm birinci fıkraya eklenmiştir.

İkinci fıkrada yapılan değişikliğin gerekçesi 104 ncü maddenin birinci fıkrasındaki değişikliğin gerekçesiyle aynıdır.

Madde 188. — Avukatlık Kanununun topluluk sigortasına girmeleri isteklerine bağlı olan kimseleri gösteren 189 ncü maddesi, kanunun yayımlanmasından sonra ilgili çevrelerden büyük tenkidlere mâruz kalmış ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun Yasama Meclisindeki görüşmeleri sırasında da gerek Hükümet, gerekse Geçici Komisyon yetkilileri tarafından sosyal sigorta prensiplerine aykırı bir hüküm olarak nitelendirilmiştir. Avukatlara bu kanunla tanınan sosyal sigorta hakkını gölgelendirir bir nitelik taşıdığı anlaşılan söz konusu hükmün ilgası hususu teklifimizin ilgili maddesinde öngörülmekle, bu maddenin kapsamına giren kişilerin, topluluk sigortasına giremeyenleri gösteren 188 ncı maddeye dâhil edilmesi suretiyle maddenin yeniden kaleme alınması gerekmiştir.

Madde 195. — Avukatlık Kanununun 195 ncı maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen madde, serbest avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisinin sadece 657 sayılı Kanunun kapsamına giren bir memuriyete atanma halinde memuriyet kademine sayılmasına imkân vermektedir.

Maddenin uygulanmasında, 657 sayılı Kanunun kapsamına girmemekle beraber, emekliliğe tabi görevlerde çalışan diğer kimselerin de bu imkândan faydalandırılmaları, eşitlik ve hakkaniyet icabı olarak zorunlu görüldüğünden, maddenin kapsamının sözü geçen kimseleri de içine alacak şekilde genişletilmesi gerekli bulunmuştur.

Geçici madde 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun getirdiği en önemli yeniliklerden biri avukatların sosyal sigorta ile ilgilendirilmiş bulunmasıdır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde yer alan topluluk sigortasına girmeyi avukatlar için zorunlu kılan bu sistem, bugüne kadar gerçek anlamda sosyal güvenlikten yoksun

bulunan avukatlar camiası tarafından büyük bir sevinçle karşılanmıştır. Sosyal Sigorta müessesesi- nin imkânlarını serbest meslek erbabına ilk defa açmakta olan söz konusu hükümler bu yönden de sosyal güvenlik alanında atılmış ileri bir adım niteliğini taşımaktadır.

Ancak, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihteki yaşları bakımından, yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli sigortalılık süresini tamamlamalarına fiili imkân bulunmayan veya bu hakkı kazanabilmek için çok ileri yaşlara kadar çalışmak durumu ile karşı karşıya bulunan avukatları korumak maksadıyla kanunda yer alan geçici birinci madde hükmünün bilâhara çıkan 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ve 22 nci maddeleri ile tamamen yürürlükten kaldırıldığı hususundaki görüş Sosyal Sigortalar Kurumunca benimsenmiş ve Barolar Birliği ile adı geçen kurum arasında tip sözleşme konusunda yapılan görüşmelerde avukatların bu maddeden faydalandırılmaları imkânı elde edilememiştir.

Avukatlık Kanununun bütün avukatları zorunlu olarak topluluk sigortasına sokması ve buna rağmen yaşlı avukatların yaşlılık sigortasından faydalanmalarını sağlayan geçici hükmün yürürlükten kaldırılmış sayılması, takdir edileceği üzere hakkaniyete aykırı bir durum teşkil etmektedir. Nitekim 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesi yaşlı işçiler için böyle bir intikal hükmünü ihtiva etmektedir.

Bu itibarla, yürürlüğü ve hiç olmazsa ihtiva ettiği hükümlerin hangilerinin yürürlükte bulunduğu münakaşa konusu olan geçici birinci maddenin, 506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değişik geçici 8 nci maddesine tamamen uygun şekilde yeniden tedvini zorunlu görülmüştür.

Geçici madde 7. — Geçici 7 nci maddenin uygulanmasında birinci fıkra kapsamına giren kimselerin tabi olacakları mülga 3499 sayılı Kanun hükümlerinin sayımında bâzı eksiklikler bulunduğu ortaya çıktığından ve ayrıca 1136 sayılı Kanunun 12 nci maddesi hükmünün tehte hükümleri muhtevi olması itibariyle bu kimselere de uygulanmasında fayda bulunduğundan madde sözü geçen hususları cevaplandırarak şekilde değiştirilmiştir.

II - İkinci maddenin gerekçesi :

Madde 186. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bâzı hükümlerini değiştiren ve bu Kanuna bâzı maddeler ekliyen 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenmiş bulunan madde aynen :

«Ek madde — 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigortalarla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hükümleri uygulanır.» denilmektedir.

Bu hükmün sevk gayesi, Avukatlık Kanununda özel hükümler bulunmayan hallerde 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağını belirtmek olduğuna göre, kanun yapma tekniği bakımından Avukatlık Kanunu içine alınması ve 186 nci maddenin sonuna bir fıkra olarak eklenmesi zorunlu görülmüştür.

III - Üçüncü maddenin gerekçesi :

Geçici madde 18. — 195 nci maddenin değiştirilmesi hususundaki teklifimizde öne sürülen hal tarzının sonucu olarak 196 nci maddenin de 657 sayılı Kanunun kapsamını aşarak emekliliğe tabi görevlerde bulunan bütün personeli içine alacak şekilde tedvini ve bundan böyle Avukatlık Kanununun geçici bir maddesi halinde uygulanması zorunlu görülmüştür. Madde, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasındaki sürede emekliliğe tabi bir görevde olup, bu görevden önce serbest avukatlık yapmış bulunan kimselerin serbest avukatlık sürelerinin üçte ikisinin memuriyet kıdemlerine sayılmasını öngörmektedir.

IV - Dördüncü maddenin gerekçesi :

Teklifimizin 1 - 3 ncü maddelerindeki değişiklik ve ilâveler muvacehesinde Avukatlık Kanunu ile 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı hükümlerini yürürlükten kaldırmak zorunluğu hâsıl olduğundan, bu mak-satla teklifimizin 4 ncü maddesi kaleme alınmıştır.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

4 . 2 . 1970

Esas No. : 2/172, 62, 218, 208, 127, 177, 227, 237

Karar No. : 21

Yüksek Başkanlığa

Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ile dört arkadaşının, 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 nci maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/237) ile aynı kanunun; 35 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün (2/177), bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın (2/208), 196 nci maddesini değiştiren Kastamonu Milletvekili Muzaffer Akdoğanlı ile Çankırı Milletvekili Hazım Dağlı'nın (2/127), geçici 2 nci maddesinin tadiline dair Elâzığ Milletvekili Mehmet Aytuğ'un (2/218), geçici 3 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ueuzal'ın (2/62), geçici 3 ve 4 ncu maddelerinin değiştirilmesine dair Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek ve 21 arkadaşının (2/172), geçici 17 nci maddesinin değiştirilmesi ve geçici yeni bir madde eklenmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Sivas Üyesi Âdil Altay'ın (2/227) kanun teklifleri, Başkanlığımızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Adalet Bakanlığı, T.C. Emekli Sandığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ve teklif sahipleri hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Kanun teklifleri aynı kanunun tadiline mütedair olduklarından Komisyonumuzca mezkûr tekliflerin tevhidten görüşülmesi kararlaştırılmış ve müzakerelere Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ve dört arkadaşının teklifi esas alınmıştır.

Birleştirilen kanun tekliflerinde yer alan maddeler, Komisyonumuzca, niteliklerine göre tasnife tabi tutulmuş ve bunlardan madde değişikliğini kapsıyanlar bir madde içinde toplanmak ve kanuna madde veya maddelere fıkra ilâvesini kapsıyanlar ile yürürlükten kaldırmayı kapsıyanlar da ayrı ayrı maddeler halinde düzenlenmek suretiyle teklifler tek metin haline getirilmiş ve gerekçeleri de madde sırasına göre kaleme alınmıştır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

Komisyon değiştirisinin birinci maddesi :

Madde 16. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 nci maddesinde yapılan değişiklik, (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresiyle 3 ncu maddenin (f) bendine atıf yapan kısmının madde metninden çıkarılmasından ibarettir.

«Stajın devamına engel işler» tâbiri takdire yer verdiği cihetle hangi işlerin stajın devamına engel teşkil etmeyeceğini tesbit keyfiyeti de uygulamada büyük zorluklar doğuracaktır. Ayrıca kanunun kabul ettiği avukatlığa engel teşkil etmeyen işlerin stajiyerliğe de engel olamayacağı yolundaki genel prensip de ihlâl edilecektir.

«5 nci maddede yazılı engeli bulunmayanlar» ibaresinin madde metninde mevcudiyeti karşısında, 3 ncu maddenin (f) bendine atıf yapan kısım da haşiv mahiyetinde kalmaktadır.

Bu itibarla, madde metninden (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresi ile 3 ncu maddenin (f) bendine atıf yapan kısmın çıkarılması Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve değişiklik teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 35. — Bu maddede değişiklik yapılmasına mütedair tekliflerden, Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün teklifi, Komisyonumuzca birinci fıkrasındaki (sair adalet daireleri) ibaresi çıkartılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Yalnız avukatların yapabileceği işleri düzenliyen bu maddenin birinci fıkrasında yer alan «adli işlemleri takibetme» tâbiri, yargı yetkisini haiz organlar dışında kalan adalet dairelerindeki adli nitelikteki işlemleri de kapsadığından, (sair adalet daireleri) ibaresinin bir tekrar mahiyetinde olduğu sonucuna varılarak fıkra metninden çıkarılması uygun görülmüştür.

Maddenin bu şekliyle kabulü sonucunda uygulamada sızlanma ve şikâyetlere yol açan (resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işlerin) de yalnız baroda yazılı avukatlar eliyle takibedilmesi durumu ortadan kaldırılmıştır. Yeni metin muvacehesinde, belli derecede hısum yahut iş sahibinin eşi olmaya da lüzum kalmadan birinci fıkra dışında kalan resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz bütün işleri, iş sahibinin vekâletini haiz herkes takibedebilecektir. Yargı yetkisini haiz organlar dışında kalan adalet dairelerindeki adli nitelikte olmıyan (meselâ iera dairesince tahsil edilen paranın tahsili gibi) işlerin de iş sahibinin vekâletini haiz bulunan fakat avukat olmayan herkes tarafından takibi bu suretle imkân dâhiline girmiş olacaktır. Bu sonucun da uygulamada yaratacağı ferahlık izahtan vârestedir.

Maddenin ikinci fıkrası hükmüyle de, mülga 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 23 ncu maddesinin uygulanmasında bâzı resmî dairelerin (çekişmesiz işleri avukatın vekâleten takibedemeyeceği) şeklindeki yanlış tutum ve anlayışlarının, bu maddenin birinci fıkrasının uygulamasında da tekrar edilmesi önlenmiş olacaktır. Yani birinci fıkra dışında kalan resmî dairelerdeki ister çekişmeli, ister çekişmesiz olsun bütün işleri avukatlar da takibedebileceklerdir.

Bu maddenin değiştirilmesini de kapsıyan diğer kanun teklifinde, birinci fıkraya (avukatlara aittir) sözlerinden önce (aslolarak) kelimesinin konulması ve son fıkradan önce de dördüncü fıkra olarak «bunun dışında mahallî şartların ve konunun özelliği bir avukatın takibine lüzum ve zaruret göstermiyen hallerde resmî dairelerdeki işler için herkes güvendiğine vekâlet verebilir.» fıkrasının ilâve edilmesi istenilmektedir. Birinci fıkraya ilâvesi istenen (aslolarak) kelimesi bu fıkradaki kesinliği ortadan kaldıracığı gibi, istisnaları gösteren mütaakip fıkralardaki hükümler muvacehesinde de iltibaslara sebebiyet verecek nitelikte bir fazlalık teşkil edeceğinden kabule şayan görülmemiştir.

Getirilmek istenen dördüncü fıkrada kullanılan tâbirler tamamen takdire kalan hususlara taallük ettiği halde, bu takdiri kimin ve hangi objektif ölçüler dâhilinde yapacağı da gösterilmediğinden uygulamada birçok zorluklar yaratacaktır. Bu fıkranın kabulü halinde muhtelif yerlerde çeşitli uygulamalar olacak ve takdirin isabetsizliği hususunda şikâyetler ve sızlanmaların arkası alınmayacaktır. Bu itibarla doğuracağı mahzurlar karşısında bu değişiklik dahi Komisyonumuzun kabulüne mazhar olmamış ve madde bu anlayış içersinde düzenlenmiştir.

Madde 90. — Bu maddede yapılan değişiklik birinci fıkradaki kıdem şartının beş yıla indirilmesi ve aynı fıkranın ikinci cümlesindeki baro üye sayısının elliden yüze çıkarılması ve beşinci fıkrasında da seçilenler listesinin sonunda yer alan adayların eşit oy almaları halinde hangisinin sırada önüleceğinin belirtilmesinden ibarettir.

Teklifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, Yönetim Kurulu üyesi seçilebilmek için avukatlıkta en az on yıl kıdem aranması, bu kıdemdeki avukatların adaylığını koymamaları halinde seçimin yapılmasını imkânsız kılacağından, bu mahzuru bertaraf etmek için birinci fıkrasının birinci cümlesindeki on yıllık kıdem beş yıla indirilmesi ve ikinci cümlesindeki baro üye sayısının de elliden yüze çıkarılması zorunlu görülmüş ve bu zorunlulukla maddenin birinci fıkrası Komisyonumuzca değişikliğe tâbi tutulmuştur. Teklifteki bu fıkrada yapılan değişiklik seçimin yapılmamasına müncer olacağı cihetle kabule şayan görülmemiştir.

Maddenin beşinci fıkrasındaki değişiklik de kanundaki boşluğu doldurmak gayesine mâtuftur.

Madde 104. — Bu maddede yapılan değişiklik birinci fıkradaki atfın 90 ncu maddenin tamamına teşmil edilmesinden ibarettir.

Filhakika Yönetim Kurulu üyesi seçilebilmek için aranan kıdem şartının Disiplin Kurulu üyesi seçilebilmek için aranması da zorunlu olmak iktiza eder.

Madde 108. — Bu maddede yapılan değişiklik, yedek denetçi seçilmesini de mümkün kılmak ve 90 nci maddenin tamamına atıf yapmaktan ibarettir.

Maddenin birinci fıkrasında mevcudolmayan yedek denetçi seçilmesi hususundaki boşluk, seçilecek asıl denetçi kadar yedek denetçinin de seçileceği hükmünün getirilmesi suretiyle doldurulmuştur.

İkinci fıkrada yapılan değişiklik ise, baro organlarının üyelerinde aranacak kıdem şartındaki eşitliği sağlamak gayesi içindir.

Madde 188. — Bu maddede yapılan değişiklik topluluk sigortasına giremeyecek olanların genişletilmesi ile topluluk sigortasına girmeyecek olanların avukatlık meslekinin icrasına devam edebilmelerini sağlamaktan ibarettir.

Birinci fıkranın kapsamı genişletilmiş ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi hükmüyle yürürlükten kaldırılmış bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189 ncu maddesindeki kimseler de bu maddenin kapsamı içine alınmıştır. Bu suretle 1136 sayılı Avukatlık Kanununun birçok tenkid ve şikâyetlere sebeb olan 189 ncu maddesi de ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Yeni eklenen ikinci fıkra ile birinci fıkraya göre topluluk sigortasına giremeyen avukatların, yani kendilerine sigortadan yaşlılık veya mâlûllük aylığı bağlanmış olan kimselerin de avukatlık mesleklerini icra edebilmelerine imkân sağlanmıştır.

Madde 195. — Teklifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, serbest avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisinin memuriyet kıdemine sayılması 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına girmeyen görevlere atanan veya seçilen kimselere de teşmil edilmiş ve bu suretle maddenin kapsamı genişletilmiştir. Maddenin yeni metnine göre T. C. Emekli Sandığına tabi bir göreve atanan veya seçilen bir avukatın serbest avukatlıkta geçen süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılacaktır.

Geçici madde 1. — Bu maddede yapılan değişiklik, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aykırı olan hükümleri 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle kaldırılan Avukatlık Kanununun geçici birinci maddesi, topluluk sigortasına girmeleri zorunlu hale getirilen avukatların bu zorunluluk muvaceshesinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesi hükmündeki şartlarla sigortadan faydalanmalarını sağlamaktan ibarettir.

Bu suretle Avukatlık Kanununda avukatlara işçilerden farklı olarak tanındığı ilgili çevrelere ileri sürülen haklar bertaraf edilerek topluluk sigortasına girmeleri zorunlu olan avukatların durumu 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tamamen uygun şekilde getirilmiştir.

Geçici madde 3. — Bu maddenin değiştirme sebeplerinden biri; ikinci fıkrasında yer alan T. C. Emekli Sandığına başvurma süresinin birçok ilgili tarafından kaçırılmış olmasıdır. Ayrıca maddenin T. C. Emekli Sandığına uygulanmasında ortaya çıkan zorluklar da madde metninin yeniden kaleme alınmasını gerektirmiştir. Ayrıca T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden geçirilen fiilî avukatlık sürelerinin en çok onbeş yılının borçlanılmasına da imkân sağlanmıştır. Komisyonumuz görüşmeler sırasında ortaya çıkan görüşleri de nazara alarak yeni madde metnini redaksiyona tabi tutmuştur.

Geçici madde 4. — Bu maddede yapılması ön görülen değişiklik de geçici 3 ncu maddedeki değişikliğin gerekçesine dayanmaktadır. Komisyonumuz tekliflerde getirilen metinleri gerekli redaksiyona tabi tutmuştur.

Geçici madde 7. — Geçici 7 nci maddenin uygulanmasında birinci fıkra kapsamına giren kimselerin tabi olacakları mülga 3499 sayılı Kanun hükümlerinin sayımındaki eksiklikler giderilmiş ve halen Hukuk Fakültesinde kayıtlı bulunan öğrenciler lehine müktesep hakkı koruyucu nitelikte olarak sevk edilen hüküm, kanun yürürlüğe girdikten sonra fakülteye yazılmış olsa dahi 7 Temmuz 1975 tarihine kadar mezuniyet sınavını verenleri de kapsıyacak şekilde genişletilmiştir.

Komisyon değiştirilişinin ikinci maddesi :

Madde 186. — Bu maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir. İlâve edilen fıkra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bâzı hükümlerini değiştiren ve bu kanuna bâzı maddeler ekliyen 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 neu maddesiyle 506 sayılı Kanuna eklenmiş bulunan ek maddenin daha vazih hale getirilmesi suretiyle Avukatlık Kanununda özel hükümler bulunmayan hallerde 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağını belirtmenin kanun yapma tekniği bakımından Avukatlık Kanunu içine alınması gayesine mâtuf olup, Komisyonumuzca da teklif yerinde görü- lerek aynen kabul edilmiştir.

Komisyon değiştirilişinin üçüncü maddesi :

Geçici madde 2. — Teklifte maddeden çıkarılması öngörülen (T. C. Emekli Sandığı ile ilęilerin kesildiği tarihte) ibaresinin bâzı ilgililerin haklarının zıyana sebeb olabileceği Komisyonumuzca da kabul edilmiştir. Gerçekten bu ibarenin kaldırılması suretiyle maddenin (A) bendi kapsamına giren kimselerin evvele Emekli Sandığına tâbi oldukları devreler arasında kalan veya bu devrelere takaddüm eden serbest avukatlık sürelerini borçlanmalarına imkân sağlanmış olacaktır.

Komisyonumuz teklifteki madde metnine kanun yapma tekniğine uygun bir Őekil vermiştir.

Bu maddeye eklenen fıkralardan ilkinin gerekçesi; T. C. Emekli Sandığınca yapılan uygulamada borçlanılan veya Emekli Sandığı ile ilęinin devam ettirildiği sürelerin emeklilik bakımından intibaka esas tutulmasında karşılaşılan güçlüklerdir. Yeni fıkra bu sürelerin tamamının emeklilik intibaki bakımından nazara alınmasını sağlayacak bir açıklık getirmektedir.

Bu maddeye eklenen son fıkranın gerekçesi; bu maddenin 9 neu fıkrasında Emekli Sandığına başvurma için konulmuş olan bir aylık sürenin geçirilmesi sebebiyle mağdur duruma düşen kimselere yeni bir imkân sağlanması zımında maddeye intibakla ilgili olarak eklenen fıkra sebebiyle 1136 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin sağladığı faydalar da genişletildiğinden maddenin eski Őeklini göz önünde tutarak süresi içinde müracaatta fayda görmeyen kimselere de yeni bir imkân tanınması eşitlik ve hakkaniyet prensiplerine de uygun görülmüştür.

Komisyon değiştirilişinin dördüncü maddesi :

Geçici madde 17. — Teklif sahibinin gerekçesi muvacehesinde bu geçici madde incelenmiş, 1136 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dâva takipçiliği yapmakta olan kimselere daimi bir hak tanınmasında müncer olan teklifin kabulüne Komisyonumuzca imkân görülemedi ise de, aşağıda izah olunacak sebeplerle maddenin dördüncü ve son fıkralarında değişiklik yapılmasının zorunlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Dördüncü fıkranın yürürlükteki metnine göre, birinci ve üçüncü fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkını haiz olan kimseler, buldukları yerdeki avukat veya dâvavekilleri sayısının üçü bulmasıyla bu haklarının kendiliğinden sona ermesi halinde, ancak, aynı baro bölgesinde başka bir yere nakletmek suretiyle vekâlet görevine devam edebilecekler, aksi halde bu haklarını bir daha hiçbir suretle kullanamayacaklardır. Listesine yazılı oldukları baro bölgesi içinde başkaca üç avukat veya dâvavekili bulunmayan bir yerin olmaması halinde gerek bu kimseler ve gerekse bunların hizmetine muhtaç iş sahipleri yönünden maddenin sevk gayesini açan bir sonuç doğacaktır.

Filhakika, madde, birinci fıkradakiler için devamlı, üçüncü fıkradakiler için de belli bir sürede üç avukat veya dâvavekili bulunmayan yerlerde (maddedeki diğer Şartları da yerine getirmeleri kaydıyla) vekâlet görevini yapmak hakkını prensibolarak kabul etmiştir. Hareket noktası bu prensip olunca, kanunun yürürlüğe girmesini takibeden üç ay içinde bir baro listesine yazılmak suretiyle vekâlet görevini yapan kimselerin, o yerdeki avukat veya dâvavekilleri sayısının üçü bulunması halinde buldukları yer bakımından sona eren bu haklarının, yalnız listesine yazılı oldukları baro bölgesindeki bir yere nakletmeleri suretiyle devam edeceğini kabul etmenin izahı imkân-sızdır.

Bu itibarla, bu fıkrada yapılan değişiklikler, birinci ve üçüncü fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapanların haklarının, listesine yazılı oldukları baro bölgesinde üç avukat veya dâvavekili bulunmayan başka bir yere nakil maksadıyla üç aylık süre içinde başvurmaları halinde de, devam etmesine imkân sağlanmıştır.

Her ne kadar aynı maddenin üçüncü fıkrasında Baro listesinden her hangi bir sebeple adı silinenlerin birinci fıkradaki yeterliklere sahip olmadıkça bir daha vekâlet görevi yapamayacakları hüküm altına alınmış ise de, bu defa getirilen özel hüküm muvacehesinde, başka baro listesine kaydolunanların adlarının evvelki baro listesinden silinmesinin, vekâlet görevi yapmalarına engel teşkil etmeyeceği izahatın vârestedir. Bu kimseler, üç ay içinde listesine yazılı oldukları Baro bölgesinde başka bir yere nakillerini yapmamış veya aynı süre içinde diğer bir baroya nakil için başvurmamış iseler, adları listeden silinecek ve maddenin birinci fıkrasındaki bütün şartları iktisabetmedikçe vekâlet görevini yapamayacaklardır.

Maddenin son fıkrasının (Bu maddenin birinci fıkrasından gayri diğer fıkraları kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört yıl sonra yürürlükten kalkar) hükmünü ihtiva etmesi muvacehesinde birinci fıkranın uygulanmasında usul hükümlerini taşıyan diğer fıkralarının dört sene sonra yürürlükten kalkması ile birinci fıkranın da fiilen uygulama imkânını kaybedeceği göz önünde bulundurulurak birinci fıkranın işlemlerini sağlamak ve dâva takipçilerine görevlerine devam imkânını sağlayan üçüncü fıkranın belli bir süre sonunda yürürlükten kaldırılmasıyla iktifa etmek için maddenin son fıkrası Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş ve dört yıllık bir süre sonunda bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamına giren kimselerin yardımından faydalanmayı lüzumsuz kılaacak bir durumun husule gelmesi imkân dâhilinde mütalâa edilemediğinden sürenin sekiz yıla çıkarılması zorunlu görülmüştür.

Geçici Komisyon değişikliğinin beşinci maddesi :

Geçici madde 18. — 195 ne maddenin değiştirilmesi hususundaki teklifte öne sürülen hal tarzının sonucu olarak 196 ne maddenin de 657 sayılı Kanunun kapsamını aşarak emekliliğe tabi görevlerde bulunan bütün personeli içine alacak şekilde tedvini ve bundan böyle Avukatlık Kanununun geçici bir maddesi halinde uygulanması yolundaki teklif gerekçesi Komisyonumuzca da aynen kabule şayan görülmüştür.

Aneak, Komisyonumuzca madde yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve geçici 3 ve 4 ne maddelere atıf yapılmak suretiyle bu maddeler uyarınca borçlanılan sürelerin üçte ikisi ilgililerin halen buldukları görevin veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç yılda bir değerlendirilmek suretiyle intibaklarının yapılması ve böylece görev veya hizmet aylıkları ile emeklilik keseneğine esas aylıklarının yükseltilmesi öngörülmüştür.

Komisyon değişikliğinin altıncı maddesi :

Yürürlükten kaldırılan maddelerin gerekçesi :

Bu maddeyi kapsayan teklifin 1-3 ne maddelerindeki değişiklik ve ilâveler muvacehesinde 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189, 196, 197 ve 198 ne maddeleriyle 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 22 ne maddelerinin yürürlükten kaldırılması Komisyonumuzca da zorunlu görülmüştür. 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ne maddesi Avukatlık Kanununun 186 ne maddesine eklenen fıkra ile Avukatlık Kanununa ithal edildiğinden bu maddenin dahi yürürlükten kaldırılması Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve madde yeniden kaleme alınmak suretiyle kabul edilmiştir.

Reddedilen tekliflerin gerekçesi :

Madde 3. — Artvin Senatörü Fehmi Alpaslan'ın teklifinde bu maddenin (b) bendinin kapsamının genişletilmesi, Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olanların da eksik kalan derslerden fark sınavını vermeleri şartı ile avukat olmalarını sağlayacak şekilde istemektedir.

Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına fark sınavı vererek avukat olma imkânını tanıyan 3499 sayılı Avukatlık Kanunu hükmü, o kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yeter sayıda hukuk mezunu bulunmaması vakasına dayanmaktadır. Geçen zaman zarfında yeter sayıda hukukçu yetişmiş olması, Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakülteleri öğretim programlarındaki ihtisaslaşma ve ayrıca Hukuk Fakültesi derslerinin bâzılarını okutmakta olan başka fakülte veya akademilerin de mevcudiyeti mülga kanundaki söz konusu hükmün yeni kanuna alınmamasının gerekçesini teşkil ettiğinden teklif Komisyonumuzca kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Madde 12. — Artvin Senatörü Fehmi Alpaslan'ın 12 nei maddenin ikinci fıkrasının kapsamına birinci fıkranın (b) bendindeki kimselerin de ithal edilmesi yolundaki teklifi Komisyonumuzca aşağıda izah edilecek sebepler muvacesinde kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan, bâzı görevlilerin belli tüzel kişiler aleyhine dâva almalarını ve iş takibetmelerini önliyen hükmün gerekçesi, bu kimselerin avukatlık yanında ifa ettikleri yasama veya yürütme görevlerinin nitelik ve etkileri itibariyle belli tüzel kişiler aleyhine takibedecekleri dâva ve işlerin kendilerinin gerek avukat olarak, gerekse aslî görevleri bakımından mesleki durumlarını sarsması ve asli görevleri dolayısıyla ierasında rol oynadıkları yahut istinadedilecek kanun hükmünün tedvininde müessir olabilecekleri bir işlemin aleyhinde dâva ve iş takibetmelerinin avukatlar arasındaki imkân eşitliğini zedelemesi ve nihayet bu kimselerin vatan-ış nezdindeki itibarına gölge düşürmesi ihtimalidir.

Bu sebeple fıkradaki sınırlandırıcı hüküm, görevleri bakımından yukarıda belirtilen mahzurlar söz konusu olan kimselere hasredilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde sözü geçen üniversite, yüksek veya ortaöğretim profesör, doçent, asistan ve öğretmenlerin idari bir görev deruhde etmeleri halinde avukatlık yapmalarına da imkân bulunmaması muvacesinde, bu kimseler bakımından yukarıda belirtilen mahzurlar söz konusu olmayacaktır. (b) bendinin kapsamına giren kimselerin gerek mülga kanunda, gerek yeni kanunda söz konusu yasaklılık sınırı içine alınmamasının sebebi budur.

Geçici Madde 8. — Cumhuriyet Senatosu üyesi Âdil Altay'ın kanun teklifinde, Avukatlık Kanununa eklenecek geçici 18 nei madde ile, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da, kanunun yürürlük tarihinden önce fark sınavı vermek üzere hukuk fakültelerinden birine başvuruların da mülga 3499 sayılı Kanun ile tanınmış haklarının saklı tutulması istenilmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 8 nei maddesi hükmüyle, kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olup da, hukuk fakültelerinde fark sınavı vermiş olanların kazanılmış hakları saklı tutulmuş olduğundan, bu konuda kanuna yeni bir geçici madde ilâve edilmesi kanun yapma tekniğine aykırı olacağı cihetle, teklif Komisyonumuzca geçici 8 nei maddenin tadili şeklinde incelemeye tabi tutulmuştur.

Bu inceleme sonucunda da, Cumhuriyet Senatosu Üyesi Fehmi Alpaslan'ın 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3 nei maddesinin (b) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki teklifinin ret gerekçesiyle, bu teklif dahi Komisyonumuzca kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Yukarıda sayılan ve izah olunan gerekçelerle düzenlenen metin, Komisyonumuzca, ittifakan kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine öncelik ve ivedilikle arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip	
İstanbul	Mardin	Diyarbakır	Afyon
İ. H. Tekinel	E. K. Aybar	B. Eğilli	H. Hamamcıoğlu
Çorum	Çorum	Elâzığ	Erzincan
A. Güler	A. N. Ulusoy	S. Güldoğan	S. Perinçek
		İmzada bulunamadı	
Erzurum	İçel	İsparta	Kars
B. Cınıslı	M. Arıkan	Y. Uysal	K. Kaya
Kastamonu	Kırklareli		Malatya
M. Seydibeyoğlu	M. Atagün		H. Gökçe
Niğde	Ordu	Sivas	Sivas
M. Ocakçıoğlu	O. Vural	T. Koraltan	V. Bozatlı
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı		
		Sivas	
		A. Durakoğlu	

Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/62)
Millet Meclisi Başkanlığına

12 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimiz ve gerekçesi ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederiz.

Eskişehir Senatörü
Ömer Ucuzal

GEREKÇE

Avukatlık Kanunu sosyal güvenlik bakımından çok yeni hükümler getirmiştir. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalarda avukatların münasebeti kesin olarak anlaşılardan hattâ alâkalı daireler görüş birliğine varmadan müracaat için geçici 3 ncü maddenin 2 nei fıkrasındaki üç aylık müracaat müddeti geçmiş bulunmaktadır. Sırf bu mahzuru önlemek için 2 nei fıkradaki üç ay kelimesi bir sene olarak değiştirilmiş, bu suretle müracaat süresini geçirmiş olan avukatlara yeni bir imkân sağlanmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 19 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 3 ncü maddesinin 2 nei fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Bu madde hükmünden faydalanmak için ilgili, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene içinde T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.)

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kastamonu Milletvekili Muzaffer Akdoğanlı ile Çankırı Milletvekili Hazım Dağlı'nın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 196 ncı maddesini değiştiren kanun teklifi (2/127)

Yüksek Başkanlığa

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 196 ncı maddesinin değiştirilmesine dair hazırladığımız kanun teklifi, gerekçesiyle birlikte takdim edilmiştir.

Gerekli işlemin yapılmasını saygıyla rica ederiz.

Kastamonu Milletvekili
Muzaffer Akdoğanlı

Çankırı Milletvekili
Hazım Dağlı

GEREKÇE

1136 sayılı Kanunun 196 ncı maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa geçici bir 25 ncı madde eklemekten Kanun Koyucunun güttüğü gaye asli ve sürekli görevlerde çalışan ve T. C. Emekli Sandığına tabi olup bu Sandığa kesenek yatıran memurların bu memuriyetlere tâyinlerinden evvel Emekli Sandığına ve Sosyal Sigortaya bağlı olmadan serbest avukatlıkta geçirdikleri sürelerin üçte ikisini memuriyet kademelerine saymak suretiyle onları faydalandırmaktır.

Geçici 25 ncı maddenin halen yürürlükte bulunan metni 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa atıf yapmakta ve bu kanunun kapsamına giren bir memuriyette bulunmayı şart koşturmaktadır. 657 sayılı Kanunun 1 ncı maddesi ise kapsamını tâyin etmekte ve bu Kanunun genel veya katma bütçelerden veya bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardan veyahut kefalet sandıklarından aylık alanlara uygulanacağını, tahdidî bir surette, açıklamaktadır.

Bu takdirde ise Kanun Koyucumuzun maksadına uygun surette, 7 . 7 . 1969 tarihinde, 3659 sayılı Kanuna tabi kurumlarda veya başka resmî kuruluşlarda asli ve sürekli görevlerde vazife görüp Emekli Sandığına kesenek yatıran bazı memurlar bu imkândan faydalanamamakta ve memuriyetlerinden önce Emekli Sandığına ve Sosyal Sigortaya tabi olmadan, serbest avukatlıkta geçirdikleri sürelerin üçte ikisi memuriyet kademelerine sayılamamaktadır. Bu halin bu durumda bulunanların mağduriyetlerini mucibolacağı ve hukuken memurluklarının mahiyet ve nitelikleri aynı olanlar arasında ikilik yaratacağı aşîkârdır.

Bu sakıncayı gidermek üzere geçici 25 ncı maddedeki (Bu Kanunun kapsamındaki bir memuriyette bulunanlar) ibaresinin yerine (T. C. Emekli Sandığına tabi ve bu Sandığa kesenek ödüyen bir memuriyette bulunanlar) cümlesinin konulması ve geçici maddenin böylece değiştirilmesi adalete ve hakkaniyete icaplarına uygun düşecektir.

Kastamonu Milletvekili
Muzaffer Akdoğanlı

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 169 ncü maddesini değiştiren Kanun

Madde 1. — 1139 sayılı Kanunun 196 ncı maddesine 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen geçici 25 ncı madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 25. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği 7 . 7 . 1969 tarihinde T. C. Emekli Sandığına tabi ve bu Sandığa kesenek ödenen bir memuriyette bulunanların, memuriyetten önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa bağlı olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kademelerine sayılır.

Madde 2. — Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 3. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek ve 21 arkadaşının, 19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanunun geçici 3 ve 4 ncü maddesine dair kanun teklifi (2/172)

Millet Meclisi Başkanlığına

19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanununun geçici 3 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur. Gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla.

8 . 12 . 1969

Erzincan Milletvekili <i>Sadık Perinçek</i>	Ordu Milletvekili <i>Cengiz Ekinci</i>	Bolu Milletvekili <i>Ahmet Çakmak</i>	Tokat Milletvekili <i>Osman Hacıbaloglu</i>
Tokat Milletvekili <i>Reşit Önder</i>	Kars <i>Veyis Koçulu</i>	Ordu Senatörü <i>Şevket Köksal</i>	Artvin Senatörü <i>Fehmi Alpaslan</i>
Tokat Senatörü <i>Ali Altuntaş</i>	Gümüşane Milletvekili <i>Necati Alp</i>	Tekirdağ Milletvekili <i>Orhan Öztrak</i>	Çankırı Milletvekili <i>Hazım Dağlı</i>
Mardin Milletvekili <i>Seyfi Güneşan</i>	Bilecik Senatörü <i>Mehmet Orhan Tuğrul</i>	Maras Senatörü <i>Adnan Karaküçük</i>	Ordu Milletvekili <i>Hamdi Mağden</i>
Traabzon Milletvekili <i>Necati İsfendiyar Çakıroğlu</i>	Istanbul Senatörü <i>Osman Gümüşoğlu</i>	Eskişehir Milletvekili <i>Mehmet İsmet Anı</i>	Kars Milletvekili <i>Kemal Kaya</i>
Van Milletvekili <i>M. Salih Yıldız</i>	Gümüşane Milletvekili <i>Nurettin Özdemir</i>	Niğde Milletvekili <i>Mevlüt Ocakcioğlu</i>	Sivas Milletvekili <i>Ahmet Durakoğlu</i>

G E R E K Ç E

Avukatlık, mahiyeti ve ifa ettiği vazifeleri itibariyle adaletin yardımcıdır. Avukatın, bu vazifesini ifa ederken sosyal güvenlik içinde bulunması en tabii hakkıdır. Bunu tanımakla, avukatın şahsından ziyade ifa olunan mesleğin mahiyetine hizmet etmiş olacağız.

Bu itibarla

Geçici madde 3 ün değiştirme gerekçesi olarak gayet kısa şekilde şu hususu arz etmek isteriz.

19 . 3 . 1969 ve 1136 sayılı Kanun, bir çok yenilikler getiren ve meriyet şüreleri bakımından da özellik taşıyan bir kanundur. Bu itibarla intıbakı sağlamak yönünden elde olmıyan bâzı sebeplerle müracaat süresi kaçırılmıştır. Teklif kabul edildiği takdirde, bundan umumi bir zarar asla hâsıl olmıyacak, bilâkis fayda sağlanacaktır. Senelerce bu memleketeye hizmet etmiş kimselere bir imkân daha tanınmış olacaktır.

Geçici madde 4 ün gerekçesi :

Halen emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan iştirakçilerden, daha önce Sosyal Sigortalar ve Emekli Sandığına tabi olmadan avukatlık yapan ve ondan önce de T. C. Emekli Sandığına kesenek ödiyenlerin, T. C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan iki devre arasındaki fiilî avukatlık süreleri geçici 3 ncü maddeye göre borçlanmaları şartıyla emekliliğe esas olan hizmetlerine eklenmesi halinde hem adaleti sağlamış olacağız, hemde geçici 3 ncü madde ile hemahenk bir sistem kurmuş bulunacağız. Kaldığı 3 ncü madde de olduğu gibi bu değişiklikte de borçlanma esası kabul etmekle her türlü zararın önüne geçmiş oluyoruz. Başka bir ifadeyle Emekli Sandığının bu hakkı tanımaktan mütevellit hiçbir zararı olmıyacaktır.

Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanunun geçici 3 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi :

Madde 1. — 19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici Madde 3. — Halen emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan iştirakçilerin, emeklilik tanınan vazifelerde veya Sosyal Sigortalara tabi işlerde geçen süreler hariç fiilî avukatlık süreleri, 5434 sayılı Kanuna 23 Şubat 1965 günlü ve 545 sayılı Kanunun 5 nci maddesiyle eklenen maddedeki esaslara göre yazı ile 1 yıl içinde T. C. Emekli Sandığına müracaat etmeleri halinde borçlandırılmak suretiyle fiilî hizmetlerine eklenir.

Adlarına borç kaydedilecek miktar, borçlandırılan sürenin geçtiği tarihlerde kesilen kesenek ve karşılıklar oranına göre tesbit olunur.

14 . 7 . 1965 gün ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsama dışında kalan barem kanunlarına tabi vazifelerde çalışan iştirakçilerin emekliye tabi vazifeleri ile Sosyal Sigortalara tabi işlerde geçen süreler hariç fiilî avukatlıkta geçen sürelerinin 2/3 si kademlerinde sayılır.

Bu madde hükmü, bu kanunun yayımı tarihinde açıkta olupta sonradan yasama organı üyeliğine seçileceklerle emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilecekler hakkında da uygulanır.

Madde 2. — 19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanunun geçici 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici Madde 4. — Halen emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan iştirakçilerden, daha önce Sosyal Sigortaya ve Emekli Sandığına tabi olmadan avukatlık yapan ve ondan önce de T. C. Emekli Sandığına kesenek ödiyenlerin, T. C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan iki devre arasındaki fiilî avukatlık süreleri geçici 3 ncü maddeye göre borçlanmaları ve 3 ay içinde müracaatları şartıyla emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Madde 3. — 19 . 3 . 1969 günlü ve 1136 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddenin (B) fıkrasındaki ödeme sürelerine ait hükümler yukarıdaki maddelere de uygulanır.

Madde 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5. — Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün, 19 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/177)

22 . 12 . 1969

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

19 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 nci maddesinin değiştirilmesine ait kanun teklifi gerekçesi ile sunulmuştur.

Kanunlaşması için gerekli muamelenin yapılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Kırklareli Milletvekili
Mehmet Atagün

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin gerekçesi

Bilindiği gibi Avukatlık Kanununun 35 nci maddesi, yalnız avukatların yapabileceği işleri düzenlemekte ve birinci fıkrasıyla da, «Resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işleri takibet-

menin de, yalnız baroda yazılı avukatlara aidolduğu» hüküm altına alınmış bulunmaktadır. Kanunun yürürlüğe girdiği 7 Temmuz 1969 tarihinden beri yapılan uygulamada, resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işlerini vekâleten takibettirmek zorunda kalan iş sahiplerini, mutlaka baroda yazılı bir avukatı vekil tâyin etmekle karşı karşıya bırakmak suretiyle lüzumsuz birtakım müşküllere mâruz kılmakta ve sızlanmalara sebebiyet vermektedir.

Filhakika, resmî dairelerde takibedilecek işler genellikle avukatın hukukî tecrübe ve bilgisini gerektirecek nitelikte olmamasına rağmen, bu işlerin munhasıran avukat eliyle takibini istemek, avukatlık görevinin gereklerine uygun düşmediği gibi, teknik bir işin bu alanda yetişmiş teknik bir eleman tarafından vekâleten takibi imkânını da ortadan kaldırmaktadır. Bundan başka, bir tüzel kişi şirket veya ticari müessesesinin kendi elemanlarına verecekleri vekâletname ile resmî dairelerdeki basit işlerini takibettirmek olanakları da nezedilmek suretiyle bunlar işlerinin yürütülmesinde birtakım zorluklara uğramaktadırlar. Maddedeki istisnalar dışında kalan kısım veya yakınlarının vekâletiyle takibedebileceği resmî dairedeki işleri avukatla takibetmek zorunda kalması vatandaşları da zor durumda bırakmaktadır.

Yukarda arz ve izah olunan mahzurları itibarıyla toplumumuz gerçeklerine uygun olmadığı açık bulunan bu maddenin değiştirilmesinin zaruret olduğu kanısıyle kanun teklifi getirilmiş olup, yapılan değişiklikle yargı mercileri ve adliye daireleri dışında kalan resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işlerin vekâleten herkes tarafından takibine imkân sağlanmıştır. Ancak, bu işlerin gerekirse avukatlar tarafından da takibedilebileceği ayrıca derpiş edilmiştir.

35 nci maddenin 2 nci fıkrasında «Dâva açma yeteneği olan herkes kendi dâvasını bizzat açabilir ve işini takibedebilir» hükmü bulunmasına rağmen, bu kişilerin kendi dâvalarına ait dâva dilekçelerini yazıp mahkemeye veremeyeceklerine dair bazı yerlerde uygulama yapıldığı müşahade edildiğinden, yanlış anlama sebebiyet verilmemesi için sözü geçen fıkraya sarahat verilmiştir.

19 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 19 . 3 . 1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yalnız avukatların yapabileceği işler :

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlarla sair adalet daireleri huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları devam etmek ve savunmak, adli işlemleri takibetmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiiler dışında kalan resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işleri de takibedebilirler.

Dâva açmaya yeteneği olan herkes kendi dâvasına ait evrakı düzenleyebilir, dâvasını bizzat açabilir ve işini takibedebilir.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

C. Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 1136 sayılı 19 . 3 . 1969 tarihli Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/208)

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 10193 - 5931

7 . 1 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 1136 sayılı 19 . 3 . 1969 tarihli Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını rica ederim
Saygılarımla.

Lûtfi Tokoğlu
Cumhuriyet Senatosu Başkanı Y.
Başkanvekili

6 . 1 . 1970

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

1136 sayılı 19 . 3 . 1969 tarihli Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin de yürürlükten kaldırılmasınadair kanun teklifi ve gerekçesini ilişikte takdim ediyorum.

Gereğine müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

Fehmi Alpaslan
Artvin Senatörü

1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi

GEREKÇESİ

Değişiklik teklifleri, kanunun bilhassa Cumhuriyet Senatosu komisyon ve Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında dile getirilip yapılacak her türlü değişikliğin kanunun tümünü kadük hale düşüreceğinden duyulan endişe sebebiyle gerekleri yerine getirilememiş ve tatbikatta kendini gösteren ihtiyaçlardan ileri gelmiştir.

Üçüncü maddedeki değişiklik, hukuk fark imtihanını vermek suretiyle hukuk mezunu olabilmiş bir kimseden evvelce mevcut bir hakkın alınmasının husule getirdiği menfi tesirleri izale ve demokratik rejim içerisinde idare hukukunun tatbikatçısı olarak günlük hâdiselerin içine girmek mevkiinde bulunan Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına gerektiğinde serbest hayata atılabilmeye yolunun açık tutulması maksadından doğmuştur. Şikâyetleri ortadan kaldıracak hiçbir zararı olmayan faydası melhuz bir değişiklik teklifidir.

12 nci maddedeki değişiklik, seçimle muayyen zaman için görev almış olanların tabi oldukları Devlet, belediye ve özel idareler aleyhine dâva alanama kaydının Devletin memuru ve devamlı olarak Devletten maaş alan öğretmen, doçent ve profesörlere de evleviyetle tatbik edilmesi lüzumunun herkesin şikâyet olarak dile getirdiği bir konu ve hakkaniyetin icabı olmasından doğmak-

tadır. Bu suretle Devletten maaş alıp, Devletin aleyhine hareket imkânı bertaraf edilmiş olacak ve bu sayede muhatabolunan makam ve merciler daha rahat bırakılmış ve iştigal mevzularına daha çok dönülmüş olacaktır.

Bu arada, köy tüzel kişiliklerinin mahiyeti dikkate alınarak bunların dâvalarına girmekten menedici hükmün uygulamada hiçbir faydalı netice vermiyeceği dikkate alınarak kanunun metninden çıkarılmıştır.

35 neî madde daha çıkarken bir hayli gürültülü görüşlere yol açmış ve kısmî uygulama döneminde pek çok haklı şikâyetler kendini göstermiştir. Bir taraftan meslekin özelliğini korumak, öte taraftan da uygulamada zaruretlerin icaplarına uyum sağlamak için değişiklik teklifi getirilmiştir.

195 ve 196 neî maddelerdeki değişiklik, evvelece getirilmiş olan hükümlerin aksine olarak işti-
rakçiliği esas almak suretiyle getirilmiş olup uygulama derecesi kestirilemeyen 657 sayılı Kanunun dar çerçevesinin dışına çıkmıştır. Evvelece avukatlık yapmış olan bir şahsın Devlet dairelerinden birinde memuriyet alması halinde geçmiş hizmetlerini saydırmasının mümkün hale getirilmesi karşısında, aynı şekildeki bir şahsın T.C. Emekli Sandığına tabi olarak, İktisadi Devlet Teşekküllerinde, belediyelerde veya özel idarelerde çalışması halinde bu haktan mahrum edilmesinin mânası olmayacağı gibi, bir meslekin muhtelif hizmet dallarında başka mânalara çekilmesinin de yeri olmamak lâzımdır.

197 ve 198 neî maddelerde öngörölmüş olan hakları yeni getirdiğimiz 195 ve 196 neî maddeler açıklıkla verdiği eihetle bu maddelerin metninden çıkarılması zaruri görölmüştür.

Geçici 3 ve 4 neî maddeler sosyal güvenliği sağlayıcı hükümler taşımaktadır. Bu hükümlerin benzeri ve aynı maksadı taşımakla beraber muhtevası itibariyle uygulamada aynı neticeyi vermeyen şekli eski kanunda var idi. Bu sefer uygulamadaki tereddütleri bertaraf etmiş olmak ve sosyal güvenlik haklarından her avukatın eşitlik çerçevesinde faydalanmasını sağlamış bulunmak için maddelere açıklık vermek suretiyle yeni hükümler getirilmiştir.

9 ve 10 neî maddeler yürürlük maddeleridir.

1136 sayılı 19 . 3 . 1969 tarihli Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Avukatlık Kanununun 3 neî maddesi (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«b) Türk Hukuk Fakültelerinin birinden mezun olmak veya Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup fark imtihanını vermiş bulunmak, ya da yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye Hukuk Fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş olmak.»

MADDE 2. — Avukatlık Kanununun 12 neî maddesinin (g) fıkrasından sonraki «11 neî maddede hükmü dışındadır» ibaresini takibeden kısım aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Şu kadar ki, bunlardan Cumhuriyet Senatosu üyeleri ile milletvekilleri ve (b) ve (c) bendlerinden gösterilenlerin Hazinenin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhinde; il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerinin de bağlı buldukları tüzel kişilerin aleyhindeki dâva ve işleri takibetmeleri yasaktır...»

MADDE 3. — Avukatlık Kanununun 35 neî maddesinin başlık ve metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Aslolarak avukatların yapabileceği işler :

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisine haiz bulunan diğer organlar huzurunda özel ve tüzel kişilere ait hakları dâva et-

mek ve savunmak, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, adli işlemleri ve resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işleri takibetmek, aslolarak avukatlara aittir. Ancak, dâva açmaya yeteneği olan herkes kendi dâvasını bizzat açabileceği gibi, işini de takibedebilir.

Usul ve fûru ile nesep ve sebepten ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) eivar hısımları ve eşler birbirlerinin yargı mercileri ve adalet daireleri dışında kalan resmî dairelerdeki işlerini vekâleten takibedebilirler.

Bunun dışında mahallî şartların ve konunun özelliği bir avukatın varlığına imkân vermiyen halde resmî dairelerdeki işler için herkes güvendiğine vekâlet verebilir.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.»

MADDE 4. — Avukatlık Kanununun 195 nci maddesi başlık ve metni ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Avukatlıkta geçen sürenin kıdeme sayılması :

Madde 195. — Avukatlık Kanunu gereğince Topluluk Sigortasına girmiş olan ve primlerini zamanında ödemek suretiyle sigortalılığı devam eden bir avukat, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi bir hizmet veya memuriyete atandığında, sigortalılığın esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.»

MADDE 5. — Avukatlık Kanununun 196 nci maddesi başlık ve metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Memuriyetten önceki avukatlığın kıdeme sayılması :

Madde 196. — Halen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına kesenek ödemekte olan iştirakçilerin veya ileride iştirakçi olacakların, memuriyetten önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.»

MADDE 6. — Avukatlık Kanununun 197 ve 198 nci maddeleri ile getirilmiş olan hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Avukatlık Kanununun geçici 3 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici madde 3. — Halen emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan iştirakçilerin, emeklilik hakkı tanınan hizmetlerde veya Sosyal Sigortalara tabi işlerde geçen süreler hariç, daha önce fiilî avukatlıkta geçen sürelerinin tamamı borçlanmaları şartı ile emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Borçlanılacak miktar, ilgilinin üç yılda bir terfi etmiş sayılmak suretiyle o tarihlerde yürürlükte bulunan T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre kesilmesi gereken keseneklerin (Kurum hissesi dâhil) toplamıdır.

Bu suretle emekliliğe esas hizmetlere eklenecek fiilî avukatlık sürelerinin üçte ikisi kıdemlerine de sayılır.

Bu madde hükmünden faydalanmak için ilgilinin üç ay içinde T. C. Emekli Sandığına başvurması şarttır.

Borçlanma ve borçların ödenmesiyle emekliliğe hak kazanmada geçici ikinci maddenin bu hususlarla ilgili hükümleri kıyasen uygulanır.

MADDE 8. — Avukatlık Kanununun geçici dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici madde 4. — Halen emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan iştirakçilerden, daha önce Sosyal Sigortaya ve T. C. Emekli Sandığına tabi olmadan avukatlık yapmış olan ve ondan önce de T. C. Emekli Sandığına kesenek ödemiş bulunanların, T. C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan ilki devre arasındaki fiilî avukatlık sürelerinin tamamı borçlanmaları şartı ile, emekliye esas hizmetlerine eklenir.

Borçlanma ilgilinin daha önceki emekliliğe esas aylığı üzerinden yürütülmek suretiyle geçici üçüncü maddedeki esaslara göre yapılır.

Bu suretle emekliliğe esas hizmetlerine eklenecek fiili avukatlık sürelerinin üçte ikisi, kıdemlerine de sayılır.

Geçici üçüncü maddenin başvurma, borçlanma ve emekliliğe hak kazanma ile ilgili son iki fıkrası hükmü, bu halde de uygulanır.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Elâzığ Milletvekili Mehmet Aytuğ'un, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi (2/218)

Millet Meclisi Başkanlığına

10 . 1 . 1970

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifim, gerekçesi ile birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğini rica eder, saygılar sunarım.

Mehmet Aytuğ
Elâzığ Milletvekili

GEREKÇE

19 . 3 . 1963 tarih ve 1136 sayılı Kanun meriyete girdiği tarihte Emekli Sandığı ile ilişkisi olmadığı halde bu kanunlar Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilişki kurmak isteyen bir çok avukatları mağdur etmektedir. Zira bu bendeki T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerinin kesildiği tarihten itibaren bir çok kimselerin işlem yaptırılmalarına mâni olmaktadır. Bu münasebetle yukarıda arz ve izaha çalıştığımız güçlükleri giderilebilmek için T. C. Emekli Sandığı ile ilgileri kesildiği tarihten itibaren kaldırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi

MADDE 1. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 2 nci maddesinin (A) fıkrasının birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten 1136 sayılı Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar kendilerine emeklilik veya mâlûllük aylığı bağlanmamış olmak şartı ile 1136 sayılı Avukatlık Kanununun yürürlük tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabii olmaksızın geçen fiili avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski sürelerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

C. Senatosu Sivas Üyesi Âdil Altay'ın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin değiştirilmesi ve geçici yeni bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/227)

Millet Meclisi Başkanlığına

Tarafımdan hazırlanan, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin değiştirilmesi ve geçici yeni bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygıyla rica ederim. 12 . 1 . 1970

Âdil Altay
Sivas Senatörü

GEREKÇE

1. Hukukun temel ilkelerinden biri ve belki de başta geleni kazanılmış haklardır. Bir kanunun meydana getirilmesinde, üzerinde titizlikle durulması gereken husus, hukukun genel ve temel ilkelerine uygunluğu olmalıdır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun gerek hazırlanmasında ve gerekse Meclislerden geçirilerek son şeklinin verilmesinde kazanılmış haklara riayet edilmiyerek hukukun genel ve temel ilkelerine gölge düşürülmüştür.

Gerek Hükümetçe hazırlanan tasarıda, gerekse geçici komisyonlarda tanzim edilmiş bulunan raporlarda; Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Hukuk fakültelerinin ders programları, muhteva bakımından, karşılaştırılmakla yetinilmiş; fark imtihanı vermek üzere müracaatını yaparak kazanılmış hakka sahip olanlar nazarı itibara alınmamıştır. Bundan böyle Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına avukatlık hakkı tanınmasa bile hiç olmazsa fark imtihanı vermekte olanların ve bu maksatla müracaatlarını yapanların kazanılmış haklarının saklı tutulmasında zaruret vardır.

Diğer taraftan 1136 sayılı Kanunun 194 nci maddesiyle, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesi değiştirilmiş ve bu değişiklikle mezkûr maddenin son fıkrasını teşkil eden; (Baro teşekkül etmiyen ve birinci fıkra ve hile dâvavekili bulunmayan mahallerde herkes dilediği kimseyi tevkil edebilir.) hükmü ortadan kaldırılarak bundan doğan boşluğun doldurulması mülâhazasıyla de geçici 17 nci madde vaz'edilmiş ise de, bu geçici maddenin teşkilinde de kazanılmış haklar dört yıl gibi bir zamanla kısıtlanmak suretiyle hukukun genel ve temel ilkelerine gölge düşürülmüştür. Zira kazanılmış hakların gerek muhteva, gerekse zaman bakımından bir kısıtlanmaya tabi tutulamıyacağı keyfiyeti de hukukun genel prensiplerindedir. 1086 sayılı Kanunun 61 nci maddesinin son fıkrasından yararlanarak vekâlet görevini bir meslek haline getirmiş bulunan dâva takipçilerinin kazanılmış hakları gerek tasarıda Hükümetçe, gerekse Geçici Komisyon raporlarında Millet Meclisi ve Senatoça açıkça kabul edilmiş bulunmakta ve hattâ bu kabullenmelere yer verilerek geçici 17 nci maddeye kanunda yer ayrılmıştır. Ancak kazanılmış hakların gerek muhteva, gerekse zamanla kısıtlanamıyacağı genel hukuk prensibine yer verilmemiş olduğundan, hukuk tekniği bakımından esaslı bir hataya düşülmüştür. Hatanın ortadan kaldırılması istikametinde mezkûr geçici maddenin tashihi değiştirilmesinde zaruret vardır.

2. Diğer taraftan bir yargı çevresinde, temsil müessesesinin esaslı bir şekilde tatbik mevkii bulabilmesi için en az üç avukat veya dâvavekilinin o çevrede, büro açmak suretiyle hizmete âmade bulunması usul kanunlarımızda ve hususi nitelik taşıyan diğer kanunlarımızda belirtilmiş ve Temyiz içtihatları ile de benimsenmiş bulunmaktadır. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesini değiştirmekle bu düzeni kanunlarımızdan ayıklamış sayılamayız. Bu düzenin teşekkül etmemiş bulunduğu çevrelerde ise, her iş sahibinin yargı organları huzurunda kendisini temsil ettirebileceği kimseleri o çevrede hazır bulabilmesi imkânını sağlamak hukukta pratikliğin ve kolaylığın icabı olduğu gibi kanun vâzını zorlayıcı bir nitelik de taşımaktadır. Avukatlığın kamu hizmeti olması karşısında kanun vâzınının, avukatların şahsi ve meslekî durumundan evvel vatandaşa hizmet götürmenin yollarını düşünmesinden daha tabii bir şey olmasa gerektir.

Müstakil birer yargı çevresi olan kazalarımızın % 90 ında üç avukat veya dâvavekili bulunmadığı gibi uzun bir müddet de bulunamayacağını iddia etmek yerinde ve isabetli olur. Zira bugün için, avukatların vilâyet merkezlerinde toplandığı ve bir türlü kaza merkezlerine dağılmayı düşünmedikleri bir gerçektir, bir vâkiadır. Böylece, avukat veya dâvavekillerince hizmetin vatandaşın ayağına götürülmüş sayılamıyacağı bir yana; kazalardaki iş sahipleri hem işlerini bizzat takibedecek yeterlikte değillerdir, hem de başka bir mahalden avukat getirebilecek malî kudrete sahip bulunmamaktadırlar. Bu durum karşısında geçici 17 nci maddenin dört sene gibi kısa bir müddet sonra yürürlükten kalkmasıyla memlekette esaslı bir buhran kendisini hissettirecek ve iş sahipleri - bilhassa kaza merkezlerinden de uzak bulunan köylü vatandaş - maddi ve mânevi imkânsızlıkla başbaşa bırakılmış olacaktır.

Hâsılı, kazalarımızın yarısından fazlası bir avukatı bile tatmin edecek durumda olmadığı da göz önünde bulundurulursa dört yıl gibi kısa bir zaman içinde avukatların vilâyet merkezlerinden kaza merkezlerine dağılabilecekleri iddiası da mücerret olmaktan kurtulamıyacağı itibariyle bu zaman kısıtlaması memleket gerçekleriyle de bağdaşamıyacaktır.

3. Kanun vâzısı; bu kanunla bir taraftan 35 nei madde gereğince çekişmesiz işlerde de avukat tutmaya vatandaş mecbur kılarken diğer taraftan kaza merkezlerinde vekâlet görevi yapanları, dört yıl gibi kısa bir müddetle ortadan kaldırmak suretiyle iş sahiplerini maddi ve manevi sıkıntıya mâruz bırakarak, kamuya yararlılık ilkesini de âdeta ortadan kaldırmaktadır. Böylece kanunun 1 - 35 ve geçici 17 nci maddeleri bir çelişme teşkil etmektedir. Bu çelişmeye meydan verilmemesi zorunludur.

4. Bir yargı çevresinde üç avukat veya dâvavekilinin büro açmak suretiyle faaliyete geçmesi ve hizmete âmade bulunması halinde; geçici 17 nci madde kapsamına giren kimselerin görevleri kanunen sona ereceğinden dâva takipçilerinin kazanılmış haklarına dokunulmaksızın görev yapmalarına müsaade etmek; temsil müessesesinin zamanla inkişafına hiçbir suretle mâni teşkil etmiyecek, normal seyri kösteklemiyecektir. Bundan dolayı bu statükonun devamı avukat veya dâvavekillerini hiçbir suretle gerek maddeten ve gerekse manen sarsımıyacaktır. Halbuki mevcut statükoyu kaldıran geçici 17 nci maddenin bugünkü haliyle kalması yukarıda izah edildiği üzere bilhassa yargı merkezlerinden uzakta bulunan köylü iş sahiplerini maddeten ve mânen buhran, daha doğrusu ıstırap içine sokacaktır ki buna meydan vermemiş olmak için değişiklik zorunluğu doğmaktadır. 12.. 1 . 1970

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nei maddesinin değiştirilmesi ve geçici yeni bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nei maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici madde 17. — Yargı mercileri, Cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları ve bir avukat nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği, icra memurluğu veya yardımcılığı yahut avukat kâtipliği görevlerinden birini en az yedi yıl süre ile yapmış olan kimseler; bu kanunun 3 neü maddesi uyarınca avukatlık meslekine kabul için aranılan tahsil, staj ve sınav dışındaki şartları haiz olurlar ve 5 nei maddede yazılı engeller kendilerinde bulunmazsa, çalışacakları yerin bağlı olduğu baroca tutulan listeye yazılmak şartıyla; kayıtlı buldukları baro bölgesinde, en az üç avukat veya dâvavekili olmıyan yargı çevrelerindeki hukuk mahkemeleri ve icra dairelerinde dâva ve iş takibedebilirler.

Bu kimseler vekâlet görevini yapabilecekleri yargı çevrelerinden birinde, listeye kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar, bu zorunluğa uymıyanların adları listeden silinir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin son fıkrası gereğince vekâlet görevini yapmayı bir meslek haline getirerek, açmış oldukları bürolarında çalışanların; işbu kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde baroca tutulan listeye kayıtlarını yaptırmaları şartıyla, kazanılmış hakları saklıdır.

Yukardaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı, o yer avukat veya dâvavekillerinin sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya dâvavekili bulunmayan başka bir yargı çevresine naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yargı çevresi işaret edilmek suretiyle devam eder. Belli süre içinde nakil yapılmamışsa ilgilinin adı baroca listeden silinir.

Yukardaki fıkralar uyarınca vekâlet görevi yapmakta olanlar; listesinde kayıtlı buldukları baro bölgesinde üç avukat veya dâvavekili bulunmayan yargı çevresi kalmadığı hallerde, barolar birliğinin tasvibini almak şartıyla kaydını başka bir baroya naklettirebilirler. İlgilinin nakil için yapacağı müracaat, üç ay içinde olmadığı takdirde nazarı itibara alınmaz.

Geçici 13 ncu maddenin listeye yazılmak için yapılacak başvurma ile ilgili ikinci fıkrası hükmü, bu kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Listeyle ilgili olup, geçici 13 ncu maddenin son fıkrasında gösterilen hususlar ve bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edecekler verilecek yetki belgesinin neleri ihtiva eyliyeceği 182 nci maddede yazılı yönetmelikte gösterilir.

Bu kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onbirinci ve onikinci kısımları ile 49 - 57 - 58 - 59 - 60 - 61 - 62 ve 65 nci maddeleri dışında kalan hükümleri, bu maddenin kapsamına giren kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri, bu maddenin kapsamına giren kimselerden alınmayabilir.

MADDE 2. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununa; geçici 17 nci maddeden sonra aşağıda belirtilen geçici 18 nci madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 18. — Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da; işbu kanunun yürürlük tarihinden evvel fark imtihanı vermek üzere, hukuk fakültelerinden birine müracaatını yapmış bulunan kimselerin; 3499 sayılı Kanun ile tanınmış hakları saklıdır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ BEHZAT EĞİLLİ VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 nci maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16, 90, 104, 108, 188, 195, geçici 1 ve geçici 7 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aranacak şartlar :

Madde 16. — Bu kanunun 3 ncü maddesinin (a), (b) ve (e) bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 nci maddede gösterilen engeli bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli :

Madde 90. — Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az on yıl kıdemli olan avukatlar arasından seçilir. Şu kadar ki, seçim için adaylığını koyanlardan kıdemli on yıl veya daha fazla olanların sayısı asıl ve yedek üyeler toplamından az olduğu takdirde, en az beş yıl kıdemli olanlar da adaylığını koyabilirler. Eksik

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerine fıkralar ve kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16, 35, 90, 104, 108, 188, 195, geçici 1, geçici 3, geçici 4 ve geçici 7 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aranacak şartlar :

Madde 16. — Bu kanunun 3 ncü maddesinin (a), (b) ve (e) bentlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 nci maddede gösterilen engeli bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Yalnız avukatların yapabileceği işler :

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dâva etmek ve savunmak, adli işlemleri takibetmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmî dairelerdeki bütün işleri de takibedebilirler.

Dâva açmaya yeteneği olan herkes kendi dâvasına ait evrakı düzenleyebilir, dâvasını bizzat açabilir ve işini takibedebilir.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli :

Madde 90. — Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az beş yıl kıdemli olan avukatlar arasından seçilir. Üye sayısı yüzden az olan barolarda beş yıllık kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş

(Teklif)

sayının bu yoldan da tamamlanamaması halinde kıdemi beş yıldan az olanlar da aday olabilir. Üye sayısı elliden az olan barolar da seçilmek için kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde Disiplin Kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu üyesi seçilemezler.

Oyların tasnifi, baro genel kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar tasnif kuruluna ayrılamazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy puslasına, seçilecek asıl üye tam sayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy puslasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tesbit edilir. Birinci fıkra uyarınca on yıldan az kıdemi olanlar da adaylıklarını koymuşlarsa, önce en az on yıl kıdemi olanlar aldıkları oy sayısına göre kendi aralarında sıralanır ve seçilenler listesinin başına yazılır. Daha sonra en az beş yıl kıdemi olanlar ve gerekiyorsa daha az kıdemliler kendi aralarında sıralanarak en az beş yıl kıdemi olanlar önde olmak üzere listenin altına ilâve edilerek seçilenler listesi tamamlanır. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemi fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı seçilmiş sayılır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçilme yeterliği ve engelleri :

Madde 104. — 90 ncı madde hükümleri disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

veya geçmiş beş yıl içinde disiplin kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu Üyesi seçilemezler.

Oyların tasnifi, Baro Genel Kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar Tasnif Kuruluna ayrılamazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy puslasına, seçilecek asıl üye tamsayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy puslasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tesbit edilir. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemi fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı sırada önadır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sonra erer.

Seçilme yeterliği ve engelleri :

Madde 104. — 90 ncı madde hükümleri Disiplin Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

(Teklif)

Seçim sonucu, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Kuruluşu ve görevi :

Madde 108. — Baro genel kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer; aynı sayıda da yedek denetçi seçilir.

Seçim gizli oyla yapılır. 90 ve 92 nci maddeler hükümleri denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Topluluk sigortasına giremeyenler :

Madde 188. — Emekliliğe tabi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (aynı kanunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dâhil), geçici 2 nci maddedeki borçlanmak hakkından faydalananlar ile T. C. Emekli Sandığından emeklilik veya mâlûllük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya mâlûllük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 nci madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.

Birinci fıkrada gösterilenler T. C. Emekli Sandığına veya Sosyal Sigortalar Kurumuna yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara yeniden tabi olmadıkça avukatlık mesleğine devam edebilirler.

Emekliliğe tâbi görevden önceki avukatlığın kıdeme sayılması :

Madde 195. — Bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmiş olup sigortalılığı devam eden bir avukat emekliliğe tâbi bir göreve atandığı veya seçildiğinde, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

Seçim sonucu, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Kuruluşu ve görevi :

Madde 108. — Baro Genel Kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer; aynı sayıda da yedek denetçi seçilir.

Seçim gizli oyla yapılır. 90 ve 92 nci maddeler hükümleri denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Topluluk Sigortasına giremeyenler :

Madde 188. — Emekliliğe tâbi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (aynı Kanunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dâhil), geçici 2 nci maddedeki borçlanmak hakkından faydalananlar ile T. C. Emekli Sandığından emeklilik veya mâlûllük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya mâlûllük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı Kanunun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 nci madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.

Avukatın yukarıki fıkraya göre topluluk sigortasına girememesi, avukatlık meslekinin icrasına engel teşkil etmez.

Emekliliğe tâbi görevden önceki avukatlığın kıdeme sayılması :

Madde 195. — Bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmiş olup sigortalılığı devam eden bir avukat emekliliğe tâbi bir göreve veya hizmete atandığı yahut seçildiğinde, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi kıdemine eklenerek intibakı yapılır ve görev veya hizmet aylığı ile emeklilik keseneğine esas aylığı yükseltir.

(Teklif)

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu kanunun geçici 10 ncü maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı oldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

A) Topluluk sigortasına tâbi oldukları tarihte otuz yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 2 000 gün baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 ncı maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdir-

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

GEÇİCİ MADDE 1. — 7 Temmuz 1969 tarihinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu Kanunun geçici 10 ncü maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı oldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar, sözleşmeler baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

A) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 2 000 gün baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 ncı maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili

(Teklif)

de gerek bunu düzenleyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tâbi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 nci maddesinde yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan istemek hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 nci maddesinde yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında T. C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanlardan, emeklilik keseneği ödedikleri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden geçirdikleri fiilî avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlanılan süreler ile birlikte onbeş yılı geçmiyecek kısmı, 5434 sayılı Kanuna 23 Şubat 1965 gün ve 545 sayılı Kanunun 5 nci maddesi ile eklenen maddedeki esaslara göre borçlanmaları şartı ile emekliliğe esas hizmetlerine eklenir. Şu kadar ki, bu kimselerin adlarına borç kaydedilecek miktar borçlandırılan sürenin geçtiği tarihlerde kesilen kesenek ve karşılıklar oranına göre tesbit olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için, ilgilinin, 1 Nisan 1971 tarihine kadar T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında T. C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanlardan, emekli keseneği ödedik-

(Teklif)

(Adalet Komisyonunun değiştirilişi)

leri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığına tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden avukatlık yapan ve ondan önce de emekliliğe tabi bir görev veya hizmette bulunanların T. C. Emekli Sandığı ile ilişikleri bulunan devreler arasındaki fiili avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlanılan süreler ile birlikte onbeş yıl geçmiyecek kısmı geçici 3 ncü madde uyarınca borçlanmaları şartı ile aynı madde hükümlerine göre emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Geçici 3 ncü maddenin son fıkrası hükmü bu halde de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 7. — a) 7 Temmuz 1969 tarihinden önce Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar bu tarihten itibaren üç yıl içinde,

b) 7 Temmuz 1975 tarihine kadar Hukuk fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 15 nci maddesinin birinci fıkrası, 23 ncü maddesinin birinci fıkrası, 24 ncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 14 ncü maddesinin son fıkrası, 16 ncı maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 ncü maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 ncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 ncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

7 Temmuz 1969 tarihinde avukatlık stajına başlamış olup da henüz bitirmemiş durumda bulunanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ve o kanuna göre hazırlanmış olan Yönetmelik uygulanır.

Geçici madde 7. — a) Bu kanun yürürlüğe girmeden önce hukuk fakültelerinden mezun olanlar Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde,

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hukuk fakültesinde kayıtlı öğrenci durumunda bulunan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, altı yıl içinde, hukuk fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 15 nci maddesinin birinci fıkrası, 23 ncü maddesinin birinci fıkrası, 24 ncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 14 ncü maddesinin son fıkrası, 16 ncı maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 ncü maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 ncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 ncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte avukatlık stajına başlamış olup da, henüz bitirmemiş olanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümlerine ve o kanuna göre hazırlanmış olan yönetmelik uygulanır.

(Teklif)

MADDE 2. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Topluluk sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 5 . 1 . 1961 gün ve 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.»

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

MADDE 2. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Topluluk Sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 5 . 1 . 1961 gün ve 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.»

MADDE 3. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici ikinci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

Birinci fıkranın değişik (A) bendi :

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten 7 Temmuz 1969 tarihinden önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar, kendilerine emeklilik veya mâlûllük aylığı bağlanmamış olmak şartı ile, 7 Temmuz 1969 tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiilî avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiilî avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmek istemiyenlerle fiilî avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

Geçici ikinci maddeye eklenen fıkralar :

«Bu madde hükümlerinden faydalananların, (A) bendi uyarınca borçlandıkları veya (B) bendi uyarınca T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirdikleri sürelerin tamamı, emekliliğe tabi görevde son defa ayrıldıkları maaş veya ödenekteki kademelerine eklenmek suretiyle bu görevin en az yükselme süresine göre iki veya

(Teklif)

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

üç yılda bir terfi etmiş veya ediyormuşçasına intibakları yapılır.»

«Bu maddenin 9 ncu fıkrasında T. C. Emekli Sandığına başvurma için konulmuş bir aylık süreyi geçirmiş olanlar, 1 Ocak 1971 tarihine kadar başvurmaları şartı ile bu madde hükümlerinden faydalanabilirler.»

MADDE 4. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin 4 ncü son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Değişik 4 ncü fıkra :

«Yukarıdaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya dâva vekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya dâvavekili bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. İlgili üç aylık süre içinde başka bir baroya başvurduğu takdirde, dosyası getirilmek suretiyle başvurduğu baronun listesine kaydı yapıp ayrılmadığı baronun listesinden de adı silinerek vekâlet görevine devam eder. Üç aylık süre içinde aynı baro bölgesindeki başka bir yere nakil yapılarak büro açılması veya bu süre dolmadan başka bir baroya nakil için başvurulmaması halinde ilgilinin adı listeden silinir.»

Değişik son fıkra :

«Bu maddenin üçüncü fıkrası 7 Temmuz 1977 tarihinde yürürlükten kalkar.»

MADDE 5. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 18. — Geçici 3 ve 4 ncü maddeler uyarınca borçlanarak emekliliğe esas hizmetlerine eklenen sürelerin üçte ikisi, ilgililerin halen buldukları görevin veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç

MADDE 3. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 18. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında ki süre içinde emekliliğe tâbi bir görevde bulunan iştirakçilerin, emekli keseneği ödedikleri görevden önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa

(Teklif)

tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiili hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kademelerine sayılır.

MADDE 4. — a) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189 ncu maddesi,

b) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 195 nci ve 196 nci maddeleri ile 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı Kanuna eklenen ek madde 1 ve geçici madde 25,

c) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 197 ve 198 nci maddeleri ile 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı Kanuna eklenen ek madde 4 ve geçici madde 8,

d) 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen ek madde ve 1186 sayılı Kanunun 22 nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

yılda bir değerlendirilmek suretiyle intibakları yapılır ve böylece görev veya hizmet aylıkları ile emeklilik keseneğine esas aylıkları yükseltir.

MADDE 6. — a) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189, 196, 197 ve 198 nci maddeleri,

b) 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ve 22 nci maddeleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Teklifin 5 nci maddesi 7 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Teklifin 6 nci maddesi 8 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

